

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **T. T.**, proti žalovaným: **1. Vězeňská služba ČR**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, a **2. Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 427/16, Praha 2, o žalobě na ochranu proti nezákonnému zásahu žalovaného, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 11 A 249/2018, o námitce podjatosti vznesené žalobcem vůči předsedkyni senátu JUDr. Haně Veberové,

t a k t o :

Předsedkyně senátu Městského soudu v Praze JUDr. Hana Veberová **není vyloučena** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 11 A 249/2018.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci, námitka podjatosti a postup soudu

[1] Žalobce, jenž je ve výkonu trestu odnětí svobody, se u Městského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“) žalobou domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalovaného do svého práva udržovat kontakt s rodinou na Ukrajině.

[2] Žalobce vznesl námitku podjatosti předsedkyně senátu JUDr. Hany Veberové poté, co Nejvyšší správní soud svým rozsudkem ze dne 6. 12. 2019, č.j. 5 As 153/2019-44, zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2019, č.j. 11 A 249/2018-15, jímž byla odmítnuta žaloba a zamítnut návrh žalobce na osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce.

[3] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 6. 12. 2019, č.j. 5 As 153/2019-44, uvedl, že krajský soud měl namísto odmítnutí žaloby z důvodu, že se pojmově nemůže jednat o zásah do jeho práva, žalobce vyzvat, aby případně ve spolupráci se svým zástupcem odstranil nedostatky žaloby. Za tímto účelem Nejvyšší správní soud krajský soud zavázal nejprve rozhodnout o návrhu žalobce na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce.

[4] Ve své námitce podjatosti žalobce brojí proti postupu předsedkyně senátu krajského soudu, která si dle jeho tvrzení navzdory závaznému právnímu názoru Nejvyššího správního soudu v řízení nevyžádala aktualizované podklady pro posouzení návrhů žalobce na osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce a o těchto návrzích žalobce nerozhodla. Usnesením ze dne 24. 1. 2020, č.j. 11 A 249/2018-42, naopak žalobci uložila, aby ve lhůtě 10 dnů ode dne jeho doručení usnesení písemně odstranil nedostatky žaloby tak, že specifikuje, jaký konkrétní úkon správního orgánu považuje za nezákonný zásah, jímž bylo zasaženo do jeho práv; který správní orgán tento nezákonný zásah provedl; kdy k tomuto zásahu ze strany správního orgánu došlo. Žalobce proto namítá, že předsedkyně senátu JUDr. Hana Veberová má k projednávání věci zaujatý postoj, jelikož zprvu po dobu 6 měsíců ignorovala žalobu,

odmítala posoudit návrh žalobce na ustanovení zástupce, žalobu vyhodnotila dříve jako zjevně bezúspěšnou, ignorovala rozsudek Nejvyššího správního soudu a v přímém rozporu s ním zapírá právo žalobce na zastoupení pro upřesnění žaloby.

[5] JUDr. Hana Veberová a členové 11. senátu správního úseku krajského soudu ve svém vyjádření k námitce podjatosti uvedli, že k žalobci ani projednávané věci nemají žádný vztah a necítí se být podjati.

II. Právní posouzení Nejvyššího správního soudu

[6] Nejvyšší správní soud posoudil námitku podjatosti a dospěl k závěru, že není důvodná.

[7] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci „*vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*“

[8] Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. může účastník „*namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřiblíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.*“

[9] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 odst. 1 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Příslušnost soudu i soudce stanoví zákon, a proto postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Zákon jej však v případech popsaných v § 8 odst. 1 s. ř. s. nejen připouští, ale přímo vyžaduje.

[10] Součástí práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod) je totiž kromě záruky zákonného soudce rovněž požadavek na nezávislý a nestranný soud. Nestrannost a nezaujatost soudce je neodmyslitelnou součástí spravedlivého rozhodování, a tedy jedním z hlavních předpokladů pro důvěru občanů a jiných subjektů práva v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy). Podle Evropského soudu pro lidská práva (dále též „ESLP“) požadavek nestrannosti chrání důvěru, kterou by měly soudy v demokratické společnosti vzbuzovat jak u veřejnosti (viz *Piersack proti Belgii*, rozsudek ESLP ze dne 1. 10. 1982, č. 8692/79, bod 30), tak u účastníků řízení (viz *De Cubber proti Belgii*, rozsudek ESLP ze dne 26. 10. 1984, č. 9186/80, bod 26; *Fey proti Rakousku*, rozsudek ESLP ze dne 24. 2. 1993, č. 14396/88, bod 30).

[11] Z předeslaného tedy vyplývá, že vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci lze jen výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nestranně a spravedlivě.

[12] Nejvyšší správní soud v rámci řízení o námitce podjatosti za běžných okolností nepřezkoumává věcnou správnost procesního postupu soudce v řízení. Důvodem k vyloučení soudce, jak vyplývá z § 8 odst. 1 věty třetí s. ř. s., nemohou být okolnosti, které samy o sobě spočívají v postupu soudce v řízení o dané věci. Například v usnesení ze dne 18. 6. 2003,

pokračování

č. j. Nao 25/2003-47, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že „[d]ůvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci nejsou podle § 8 odst. 1 s. ř. s. okolnosti spočívající v postupu soudu podle § 36 odst. 3 věty druhé s. ř. s., který vedl k zamítnutí žalobcovy žádosti o osvobození od soudních poplatků s odůvodněním, že žaloba zjevně nemůže být úspěšná, a to ani v případě, že by takové rozhodnutí nebylo věcně správné.“

[13] Důvody pro vyloučení jmenované soudkyně nemohou spočívat v jejím procesním postupu v řízení ve věci žalobce, tedy v absenci rozhodnutí o návrhu žalobce na osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce a výzvě žalobce k odstranění nedostatků žaloby.

[14] Ze soudního spisu ani tvrzení žalobce nevyplývají žádné další okolnosti, které by v souvislosti s procesním postupem soudkyně JUDr. Veberové v řízení mohly vzbuzovat pochybnosti o její nezaujatosti tak, jako tomu bylo ve věci posuzované Nejvyšším správním soudem v usnesení ze dne 13. 12. 2018 č.j. Nao 164/2018-83. V tomto případě Nejvyšší správní soud vzhledem k výrokům a vystupování soudkyně vůči účastníku řízení judikoval, že ačkoliv mu „při rozhodování o námitce podjatosti nepřísluší věcně přezkoumávat procesní postup soudce v řízení, formu jednání a způsob vystupování soudce ani celkový průběh ústního jednání, jsou tyto skutečnosti pro posouzení námitky podjatosti důležité. Na jejich základě si totiž soud může učinit náhled na vnější stránku nestranosti, tj. posoudit, zda v projednávané věci existují objektivní okolnosti, které by mohly vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má určitý, nikoliv nezaujatý vztah k věci, účastníkům nebo jejich zástupcům ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s.“

[15] Pokud s procesním postupem krajského soudu v řízení o žalobě žalobce nesouhlasí a domnívá-li se, že je v rozporu se závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v rozsudku ze dne 6. 12. 2019, č.j. 5 As 153/2019-44, nezbývá mu než se následně bránit kasační stížností proti rozhodnutím krajského soudu, proti nimž to zákon umožňuje.

III. Závěr

[16] Nejvyšší správní soud s ohledem na všechny shora uvedené okolnosti shledal, že námitka podjatosti není důvodná, a proto rozhodl podle § 8 odst. 5 s. ř. s., že předsedkyně senátu Městského soudu v Praze JUDr. Hana Veberová **není vyloučena** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 11 A 249/2018.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. dubna 2020

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu